

Selvitysten julkistamisessa on paljonkin toivomisen varaa. Monet jäävät sisäisiksi raporteiksi, ehkä tekijäin turhasta vaatimattomuudesta tai aiheellisesta tai aiheettomasta kritiikin pelosta johtuen; tosin kirjastojen omat julkaisusarjat ovat viime aikoina lisääntyneet.

Eeva-Maija Tammekann

Oman tutkimustoiminnan edistäminen ei onnistu ellei johtajilla ole tutkijakoulutusta ja kykyä ohjata tutkimustyötä. Teknillisen korkeakoulun kirjastossa vain yksi johtovirka on pätevissä käsissä.

Elin Törnudd

»Johtaminen ja kirjaston tutkimustoiminta» — kommentti

G. G. Allen'in kirjoituksen ansiokas suomenos valaisee kirjaston oman tutkimustoiminnan ongelmia monipuolisesti. Kirjoittajan teesejä ei rasita omaperäisyys, mutta niiden käsittelytapa ja jäsentely ovat mielestäni ansiokkaita.

Teknillisen korkeakoulun kirjaston tutkimuspolitiikka — toivottavasti termin valinta ei vaikuta ylvästelyltä — noudattaa Allen'in viitoittamia polkuja. Tusinan viime vuoden aikana tutkimusta on tehnyt yksi prosentti henkilökunnasta, ja julkaisuja on kertynyt pari tusinaa.

Allen siteeraa Coleman'ia, jonka selvitys osoittaa kirjastonhoitajien närkästyvän tutkimustyön aiheuttaman palvelutoiminnan keskeytyksistä, koska he uskovat palveluun käytettävissä olevan ajan olevan jo muutoinkin riittämätöntä. Mielestäni tässä ei tarvitse olla kysymys uskomisesta ja luulemisesta, vaan erityisesti pienten palvelupainotteisten kirjastojen arkitodellisuudesta. Kun palvelupisteiden henkilökunta on lomalla, kurseilla tai poissa luottamustehtävissä, tutkijaa tarvitaan palvelutoimiin.

Allen viittaa myöskin Margaret Trask'in, kuten tavallista, näsäviisaaseen mielipideilmaisuun siitä, ettei kirjastoissa ole tunnustettu vastuuta henkilöstökoulutuksesta eikä uuden henkilöstön perehdyttämisestä. Tosiasiassahan henkilöstökoulutus ja sen jaloin muoto, tutkimus, ovat päällimmäisinä kirjastojen henkilöstöhallinnon ohjelmissa.

Mielestäni kirjaston johdon tehtävä tutkimusilmaston luomisen ohella on käynnistää tutkimushankkeen suunnittelu, hankkia tutkijan viransijaisen ja apuhenkilöstön palkka ja palkita tutkija huolehtimalla siitä, että tulokset tulevat mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti julkistetuiksi, sekä järjestää tutkijalle tilaisuus esitellä työnsä tuloksia alan kansainvälisissä kokouksissa. Viimeksi mainittu on kirjastossani johtanut sellaiseen käytäntöön, että ulkomaan virkamattamääräys edellyttää esitelmän hyväksymistä kongressin ohjelmaan.

Tutkimustoiminnan asema yleisissä kirjastoissa

Tutkimustoiminnan asema on yleisissä kirjastoissa ollut tosi vaatimaton eikä se näillä näkymin kohtakaan muuksi muutu. Operatiivista selvitystyötä on toki harrastettu tason yleensä jäädessä verrattain vaatimattomaksi. Resurssien puute säätelee sen, että hedelmälliset toteutukset voivat onnistua vain yhteistyökuvioissa.

On valitettavaa, ettei kokeilu- ja tutkimustyötä varten ole ollut valtakunnallista organisaatiota eikä määrärahoja. Ovi on nyt saatu raolleen opetusministeriön käyttäessä vaatimattomia summia joidenkin yhteisten projektien rahoittamiseen. Tällä tiellä sopisi jatkaa ja hiljalleen ehkä päästä tuntuviinkin tuloksiin.

Uusien näkymien suhteen en voi olla viittaamatta siihen tulosteaineistoon, joka on saatu atk-pohjaisen lainausrekisteröinnin yhteydessä. Melko yksinkertaisetkin listaukset ovat paljastaneet asioita, joita kirjastonhoitajat eivät ole tunnistanee. Aineisto ja sen käyttömahdollisuudet tuntuvat lähes mittaamattomilta. Seuraavat 50 kirjastoalan väitöskirjaa voisivat hyödyntää jo rekisteröityä valtavaa aineistoa, jota ei ennen tässä kätevässä, seuloittavassa muodossa ollut olemassa . . .

Sven Hirn